

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Українську Помісну
Православну Церкву!

часопис

Волинської єпархії
Київського Патріархату

№09 (10) вересень 2005

«...ХОЛМЩИНИ Й СВІТУ ЧУДЕСНА ВІДРАДО!»

Давня Русь-Україна мала чотири найбільші святині – чудотворні образи Богородиці з Дитятком: Вишгородський (Владимирський), що нині перебуває у Москві й шанується як головна реліквія Росії; Белзька (Ченстоховська), що тепер найбільш шанована у Польщі; Успіння Богородиці з Успенського собору Києво-Печерської лаври (знищена під час зруйнування храму більшовиками 1941 року) і Холмська – єдина з перелічених, що нині осяває нашу благословенну землю.

Довгий час вважалося, що написав її сам апостол Лука. На жаль, це лише легенда. Після тривалих досліджень учені дійшли думки, що ікона датується не раніше як кінцем XI століття й належить до тогочасної царгородської іконографічної школи. Але й це означає, що Холмський образ Богородиці – найдавніший з усіх наявних в Україні та один із найстаріших у світі.

З'явившись на Русі ще в домонгольські часи, Богородиця Холмська пережила з нашим народом і лихоліття, і триумфи, а незліченна кількість див, що сталися після молитов перед нею до Всемогутнього Бога, мало не одразу закріпили за її назвою означення чудотворна. Так, наприкінці 1240-го чи на початку 1241 року Холм оточили монголо-татари, але після того як дві князівні повеліли виставити цей образ на оборонні вали, загарбники мерщій зняли облогу.

Але через 20 років Холм опинився таки в руках ординців: храм, у якому перебував образ, було знищено, а сам він, понівечений, понад сто літ пролежав під його руїнами.

Інший епізод з історії цієї святині теж відбиває життя нашого народу: 1596 року образ опиняється в уніатів, а в 1651-му король Ян-Казимир бере її в похід проти Богдана Хмельницького. Трагедія українства під Берестечком і перемога поляків, які використовували Холмську Богородицю як військову корогву, привела до нечуваного шанування цієї ікони римо-католиками. (Чого варті проведені 1765 р. урочистості з нагоди її коронування золотими папськими вінцями: салюти, триумфальні арки, паради, багаті жертви, кілька сот тисяч прочан!..) Щоправда, вже у битві під Жванцем перемогу здобули козаки, а Холмський образ польському війську «не допоміг». Це, до речі, дуже показовий факт, що засвідчує, як безвідповідально деякі люди використовують Богородицю, Бога і все небесне воїнство до своїх військово-політичних (земних і скороминучих!) проектів. Усе набагато складніше й таємничіше, ніж може здатися.

За Хмельниччини та в наступні роки через нестабільність у Речі Посполитій образ Холмський часто переховували поза Холмом, зокрема на Волині, у славетному тоді Жидичинському монастирі неподалік Луцька, адже греко-католицькі єпископи Холмські були ще й архімандритами Жидичинськими. Один із них, Яків Суша, отримавши від церковноначалія завдання зібрати всі можливі для фіксування оповіді про чудеса від Холмської ікони Богородиці, склав їх під однією палітуркою і видав книгу. Автор дослідів і давні писемні джерела (нині нам недоступні), й усні оповіді сучасників, не одному чуду

він був свідком, – і в міру побільшення матеріалу видавав цю працю у дедалі повнішому обсязі. Останнє прижиттєве видання налічувало їх близько семисот. По смерті Якова Суші майже століття веліся подальші реєстри чудес від Богородиці Холмської, але із зафіксованих більш як тисячі випадків у XVIII ст. було надруковано лише малу дециму.

1875 року російський уряд скасував унію. І хоча з нагоди повернення Холмської святині в лоно Православ'я щедри жертви склав сам імператор Олександр II, за «уніатські» часи слава Богородиці Холмської в православних потьмяніла. Ось дивовижний цьому приклад. 1888 року цар Олександр III із сім'єю в ході тривалої подорожі країною побував і в Холмі, молився перед славетним колись образом, але місцевий єпископ мусив пояснити (судячи з докладного звіту у «Волинських єпархіальних ведомостях»), що ж це за ікона. Повертаючись до столиці, царський поїзд зазнав жахливої катастрофи, загинуло чимало людей, але вся царська родина вийшла з-під уламків неушкодженою. Тоді вся імперія дякувала Богові за чудесне уникнення керівником держави смерті, проте, судячи з церковної преси, мало хто поєднував це диво з прощєю до Холма.

А от простий народ, весь український люд, особливо холмці, підляшукки і волиняни, ніколи не забували про чудотворну. В Першу світову та після встановлення більшовицької диктатури образ переховували в Києві – і в монастирях, і в приватних оселях. Під час Другої світової війни у Холмі відновили православну єпископію, а радості українців не було меж: 1943 року ця реліквія повернулася до Холма.

На жаль, недовго могли молитися наші віряни біля чудотворної. За «других совітів» її переховувала родина Коробчуків, переселена на Волинь із-за Бугу. 2000-го образ укотре явився нам – для нових молитов і для нових чудес. Він експонується у Музеї волинської ікони в Луцьку (вул. Ярошука, 5).

Холмській іконі Богородиці як одній з найшанованіших у Православ'ї складено й особливі акафісти. Щоправда, у церковнослов'янській текст від 1930 року закралась історичні й богословські помилки, а україномовний переклад, здійснений 1943 року митрополитом Іларіоном (Огієнком), уже застарів. Крім цього, у тому акафісті не відтворено різноманітних див, за котрі особливим чином варто дякувати Богородиці – нашій заступниці перед Всевишнім. Тож нині написано новий акафіст Богородиці Холмській. Єпископ Луцький і Волинський Михаїл благословив його до друку і храмового використання. Запитуйте у церковних крамницях, у свічницях,

у книгарнях. Молімося до Матінки Божої, в чудотворному образі Холмському прославленій!

Кілька останніх років на Другу Пречисту, або ж Різдво Пресвятої Богородиці, як і колись, у Холмі, прямують до неї велелюдні проці. Так буде і цього року. Ось розклад передбачених заходів 21 вересня:

10 год. – архієрейська Служба Божа в Луцькому кафедральному соборі Святої Тройці;

12 год. 30 хв. – хресний хід із копією ікони від собору до музею, служіння акафіста Пресвятої Богородиці, прикладання до образу, помазання.

Це богомилля відроджується разом із супутнім звичаєм: у цей час у Холмі збиралися свідчення про нові милості Божі – зцілення, уникнення небезпек, особливі удачі й таке інше, котрі сталися після молитви до Богородиці Холмської. Тож якщо з Вами сталося чудо від цієї святині і Ви хочете розповісти про нього, можете подати письмове повідомлення до «Волинських єпархіальних відомостей».

Віктор ГРЕБЕНЮК

КОМЕНТАР ЗАЯВИ ПРЕЗИДЕНТА

Єдина Помісна Православна Церква – запорука національної безпеки

Президент України Віктор Ющенко, виступаючи 24 серпня на майдані Незалежності, заявив про необхідність створення в Україні єдиної Помісної Української Православної Церкви, яка нестиме «високу місію повернення нації до її духовних витоків». Оскільки зазначена чітка позиція Президента викликала широкий суспільний резонанс, прес-служба Волинської єпархії Київського Патріархату вважає за необхідне оприлюднити коментар єпископа Луцького і Волинського Михаїла щодо цієї заяви.

«Духовенство нашої Церкви, як і переважна більшість волинян – православних українців-патріотів, – радо і схвально сприйняло слова Президента України, які запевняють нас, що держава готова не лише відстоювати національні інтереси країни чи дбати про її економічне зростання, але й, відновлюючи історичну справедливість, – сприяти духовній консолідації українського суспільства та відраженню й плеканню традиційних християнських цінностей.

Аналізуючи перспективи вирішення цих важ-

ливих і давно наболілих проблем, не обов'язково бути далекоглядним політиком, аби розуміти, що лише адміністративно незалежна Українська Православна Церква з Патріархом у Києві спроможна стати тим духовним стрижнем нації, який утвердить Україну назавжди. Адже всім очевидно, що саме цього повоюються адепти проросійської імперської політики, з огляду на їхні заяви та дії.

Священнослужителі й віряни Волинської єпархії Київського Патріархату, обговорюючи неодноразові подібні заяви Президента України та дії нової влади в регіонах (у тому числі й на Волині), відзначають, що сьогодні справді є розуміння: держава може й повинна відігравати важливу роль в об'єднанні розділеного Українського Православ'я. Владі необхідно активніше виконувати посередницьку роль, ініціювати різноманітні просвітницькі заходи, що пропагують і логічно обґрунтовуватимуть цю священну мету, дбати і про те, щоби між-православний діалог був тільки мирним і про жорстке реагування на провокативні порушення релігійного законодавства. Важливо, аби

держава не перешкождала православним спільнотам, які досі до потреб звільнитися від впливу Москви й вирішили долучитися до будівництва єдиної помісної Церкви. Працюючи над зростанням популярності самої ідеї утворення об'єднаної Української Церкви, найкраще, вочевидь, узяти за зразок поширення в державі української мови, яка кріпше не стільки від законодавчих аргументів, скільки від створення таких умов, які мимоволі чинять її популярною, бажаною й необхідною.

Зі своєї сторони, Українська Православна Церква Київського Патріархату й Волинська єпархія зокрема висловлюють готовність співпрацювати в цьому напрямку з владою та йти назустріч усім українським православним спільнотам, які, перебуваючи в Московській чи іншій юрисдикції, досі до розуміння, що для духовного розвитку нашого народу, незалежної Української держави сьогодні конче необхідна єдина помісна Українська Православна Церква з Патріархом у Києві.»

Протоієрей Віталій СОБКО, прес-секретар єпархії,
фото Сергія ДУБИНКИ

НОВИНИ

На Ковельщині постануть нові храми

Ковельський районний благочинний протоієрей Іван Бонис із благословення єпископа Луцького і Волинського Михаїла освятив наріжний камінь майбутнього храму св. апостола Іоана Богослова в с. Озірне. Православна громада невеликого села, в якому ніколи ще не було церкви, зваялася на нелегке, але священне діло – будівництво храму Божого.

Як повідомив благочинний, віряни з Озірного, які раніше облаштували в одному з будинків каплицю, не планували найближчим часом будувати храм. Однак молодий протоієрей Дмитро Андрухів, духовний опікун громади, своїм пастирським служінням і палкими проповідями переконав людей все ж узятися за Божу справу.

Розповідаючи про свято заснування нової церкви, благочинний із задоволенням зазначив, що радий співслужити з такими священиками, як отець Дмитро, і дякує Богові, що серед вірян є такі люди, які здатні без перебільшення на подвиг: віддати власний будинок під каплицю або свою земельну ділянку – під будівництво храму. Саме так є в Озірному.

Сьогодні в Ковельському районі налічується 26 парафій Київського Патріархату, причому 9 із них утворилися протягом року. Потепішали стосунки й з представниками Московського Патріархату, які стали більш толерантними й люб'язними. Деякі священики МП навіть погоджуються на спільні заходи, повідомив протоієрей Іван Бонис.

Під час архіпастирського візиту до Ковеля єпископ Михаїл разом із міським головою Ярославом Шевчуком ознайомилися зі станом будівництва нової церкви на честь св. Володимира, фундамент якої вже закладено й вирішуються питання щодо зведення стін. У часі зустрічі сторони також окреслили перспективи співпраці та висловили переконання, що тісні дружні стосунки, які склалися між міською владою Ковеля та місцевими священнослужителями й спільнотами Київського Патріархату, в майбутньому лише міцнішатимуть.

Цього ж дня преосвящений Михаїл освятив у Ковелі дві каплиці: мучениці Світлани – на великому житловому масиві, де вона слугуватиме тимчасовим храмом, та святих Петра й Павла – на території військової частини, яка вже розформовується.

Молитва за Василя Стуса

Старший капелан епархії протоієрей Олександр Безкоровайний відправив панахиду за українського поета й правозахисника Василя Стуса, репресованого радянським режимом. 4 серпня виповнилося 20 років від дня його смерті в карцері табору суворого режиму в Кучино Пермської обл.

Поминальне Богослужіння відбулося в кафедральному соборі Святої Трійці з ініціативи пластунів луцької станиці Національної Скаутської Організації України. У проповіді отець Олександр закликав відстоювати правду, бути поборниками істини, наслідуючи поета, який у листі до батька писав: «Мою долю потрібно заслужити в Господа». Це свідчить, що митець був глибоко віруючою людиною, намагався жити за Заповідями Христовими. тому, незважаючи на репресії, у своїй творчості доносив людям правду, адже сказано у Заповідях блаженства: «Блаженні гранні за правду, бо їх є Царство Небесне».

ДУХОВНА ШКОЛА

Знання – дар Божий

Цього року священнослужителі нашої епархії одержали чимало запрошень від середніх і вищих навчальних закладів із проханням благословити першокласників, першкурників, вчителів, викладачів на плідний навчальний рік. Якщо нині вже не дивина, що і в світських «храмах освіти й науки» навчання передує молитва, то в духовному закладі благи про натхнення від Святого Духа – невід'ємна норма.

Волинська духовна семінарія розпочала цього року навчальну й виховну діяльність у кафедральному соборі Святої Трійці. Божественну Літургію відслужив протоієрей Іван Нідзельський, ректор семінарії, зі священниками-викладачами. Після Служби Божої спеціальний молебень очолив єпископ Михаїл. Благословення й дієва опіка – це те, що зараз найбільше необхідно цій духовній школі, яка внаслідок пожежі переживає не найкращі часи. Та навчально-виховний процес не зупинився, а навпаки – триває в повному обсязі.

Звертаючись з вітально-настановчою проповіддю до викладачів, вихованців, а передусім – до першкурників, владика підкреслив важливість їхнього життєвого вибору, який благодаттю Божою веде до спасіння. «Господь вас обрав на це служіння, тож завжди, на всіх своїх шляхах пам'ятайте й цінують цю обраність», – наголосив преосвящений.

Молебень перед початком навчання Волинської духовної семінарії

НА НАШ ПОГЛЯД

За кого голосуватиме преподобний Серафим Саровський?

12 вересня в управлінні Волинської епархії Київського Патріархату відбулася чергова прес-конференція, на якій, поряд із кількома важливими питаннями релігійного життя Волині, порушувалася гостра суспільна проблема – використання передвиборчими технологіями релігійного фактору.

Минулого року суспільство мало сумну нагоду спостерігати, як окремі політики грубо використовують Церкву задля бажання будь-якою ціною прихилити до себе виборців. Тоді ж українців неприємно вразили й дії деяких ієрархів і священнослужителів УПЦ Московського Патріархату, які, забувши про справжнє призначення Церкви Божої й свою священну місію, свідомо чи несвідомо стали співучасниками злочинних вчинків та інструментом московської імперської політики.

Оприлюднюючи позицію епархіального управління та єпископа Луцького й Волинського Михаїла зокрема щодо цього явища, прес-секретар епархії протоієрей Віталій Собко зазначив, що перед майбутніми парламентськими виборами, ми вкотре не здивуємося намірам політиків використовувати релігійний фактор. Але чи можна сподіватися, що Московський Патріархат в Україні змінить свою позицію? Адже, як кажуть, розумна людина вчиться на власних помилках, а мудра – на чужих. На жаль, швидше за все, такої зміни принципів не відбудеться. Та й чи легко зловідати вкрадене, а яничарові – перекусити самого себе?..

Віднедавна українці оглядають з центральних телеканалів передвиборчу рекламу партії «Союз», яка виявляє її сприяння паломництву мешканців переважно східних міст України до привезених із Росії мощей преподобного Серафима Саровського. Ця благодійність, відповідно до реклами, здійснюється з благословення Патріарха Московського Алексія та митрополита Володимира (Сабодана). «Підтекст-заклик цієї реклами вочевидь має бути таким: „Усі святи, на

вбори!»», – підкреслив прес-секретар. «Виходить, що маємо справу з чимось страшнішим, ніж проросійська політика за посередництвом Московського Патріархату. Йдеться вже про неприховане блюзнірство, яке може серйозно негативно вплинути на християн-українців. Йдеться про намагання знецінити, заплямувати святе скороминучими суспільними пристрастями. Йдеться про брутальне використання святині – посередниці Божої благодаті – як важеля іноземного політичного впливу. І це ще за півроку до виборів!..»

Преподобний Серафим, безумовно, не в захопленні від того, аби бути головним героєм передвиборчого рекламного ролика партії «Союз». Більше того, він, напевно, дивується: чому українські «політики-патріоти» віддають перевагу не забути ними українським святиням, а йому, російському святому? Чому партія, яка так активно долучається до відродження духовності, не проспонує, наприклад, реставрацію й популяризацію Холмської чудотворної ікони Богоматері? Ось Олена Романюк, мистецтвознавець Музею Волинської ікони, де знаходиться ікона, стверджує, що завершення реставрації, створення належних умов охоронної та протипожежної безпеки тощо – потребує значних затрат і коштів, яких музей немає. «Парадокс: реставратор Анатолій Квасюк, працюючи над найдавнішою Богородичною візантійською іконою константинопольської письма (яких у світі всього декілька), одержав протягом 5 років лише понад 2 тисячі гривень. І це тоді, коли кожен неправильний крок в процесі реставрації наражає його на кримінальну відповідальність», – підкреслює мистецтвознавець.

Не хочеться вірити, однак схоже, що це початок нової, тонко прорахованої російської релігійно-політичної тактики, де головними дійовими особами будуть не стільки проросійські ієрархи, як у минулому, скільки російські святині. Вже їм, згідно з планами московських великодержавно-церковних стратегів, побожні українці не відмовлять...

Вл. інф.

Ювілей дитячого будинку

У Ківерцях відзначили 60-річчя спеціалізованого дитячого будинку «Сонечко». На запрошення дирекції в урочистостях взяли участь єпископ Михаїл, ківерцівський благочинний протоієрей Олег Ткачусь та інші місцеві священнослужителі.

Владика привітав присутніх із славним ювілеєм, і прочитав молитву за здоров'я викладачів, працівників, учнів та випускників закладу. У своєму виступі прес-освящений зазначив: «Якщо такі заклади вимушено існують, то нам, насамперед, гріх бути байдужими до цих дітей, які внаслідок певних обставин потребують особливої уваги. Наш священний християнський обов'язок: допомагати, починаючи з милосердя душі – доброго й теплої слова, приязного ставлення та щеросердечної любові.

Викладачі й вихованці подякували священнослужителям за те, що протягом тривалого періоду Церква Київського Патріархату опікується цим закладом, долучаючись до виховного процесу та подаючи матеріальну допомогу. Учні подарували духовенству гарні вишиті образочки.

Освячено найбільший пам'ятник Шевченку

Єпископ Михаїл освятив найвищий у світі пам'ятник Тарасові Шевченку, який нещодавно споруджено в Ковелі на березі

Турії. На величній й довгоочікувану подію, в якій взяли участь народні депутати, держслужбовці різних рівнів, представники багатьох громадських організацій та політичних партій, владу та духовенство запросив ковальський міський голова Ярослав Шевчук.

Благословивши відкриття парку імені Т. Шевченка та освятивши його пам'ятник єпископ звернувся до присутніх із духовно-патріотичною проповіддю, в якій зокрема зазначив, що спорудженням пам'ятника великому Тарасові, ми не тільки вшануємо його як українського генія. Ми обираємо цим вшануванням свободу, віру, любов до Бога, ближнього та Батьківщини понад усе.

Богомилля в Тростянці

У с. Тростянець Ківерцівського району велелюдно вшанували чудотворну ікону Богородиці «Одигітрія», яка знаходиться в древній сільській церкві XVI ст. Єпископ Михаїл очолив Божественну Літургію, за якою йому співслужили всі священнослужителі Ківерцівського благочиння. Разом із численними вірянами молилися також заступник голови облдержадміністрації Володимир Карпук, представники районних адміністрацій й ради, працівники різних державних і громадських організацій.

Після Богослужіння владика сказав духовно-патріотичну проповідь. Він назвав Тростянець «малим Почаєвом», де Богородиця в особливий спосіб побажала прославитися. «Для того, аби долучитися до живої віри, – зазначив преосвящений, – не обов'язково їхати за тридев'ять земель. Чудеса Господні завжди поряд з нами». «Молімося, працюймо, служімо Богові і завжди відчуватимемо заступництво Приснодіві, а Господь обов'язково оросить нас Своєю благодаттю», – підкреслив єпископ.

Сторінку підготував прот. Віталій СОБКО

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

ГРОШІ В ХРАМІ: ПОЖЕРТВА ЧИ ЕЛЕМЕНТ ТОРГІВЛІ?

Заявник читача

Читаючи Святе Письмо, мене зацікавив уривок, де розповідається, як Христос вигнав торгівців із храму. Але сьогодні ж у кожному православному храмі продаються свічки, ікони й таке інше. Як пояснюється це протиріччя?

Відповідає ієромонах Марк (Левків)

Напевне, сьогодні мало хто при здоровому глузді може сказати, що Церкві не потрібно грошей, що вона може існувати й діяти і без них. Зрозуміло, що будівництво, розписи, оздоблення, ремонт і реставрація храмів, утримання кліру, парафіяльних недільних шкіл чи бібліотек, оренда приміщень, оплата енергоносіїв, комунальних послуг, вже не говорячи про придбання необхідного для Богослужіння – риз, спеціальних посудин і речовин (вино, просфори, олива, ладан тощо), – вимагають чималих коштів. Звідки ж їх узяти Церкві?

Як і в першохристиянські часи, так і сьогодні Церква утримується своїми вірянами. Древні християни для Богослужіння приносили до храму як подяку Богові частку від плодів своєї діяльності, вирощене чи виготовлене своїми руками. У храмі все це приймалося священнослужителями і використовувалося відповідно до потреб. Пізніше, коли Церква була державною, крім

підтримки парафіян – підтримувалася й державним бюджетом.

Нині ж Церква в дещо інших умовах. У порівнянні з минулим значно змінився уклад життя мирян. На сьогодні небагато з них, зважаючи на свою професію чи спосіб життя, можуть принести до храму десятину «від плодів своїх». Тому, відповідно, в переважній більшості й жертвують Церкві гроші, що також справедливо можна вважати плодами їхньої праці. Свічка, а точніше сказати офіра, – це теж один із видів пожертви. Щодо придбання ікон, духовної літератури тощо, то тут усе залежить від того, як людина сприймає і розуміє це явище. Перше, це усвідомлення потреби у придбанні цих предметів для духовного життя християнина. Друге – задоволення цієї потреби разом із тією ж жертвою. Якщо ось таке правильне сприйняття існує – зникає й згадане читачем протиріччя. Якщо ж мирянин, церковно- чи священнослужитель сприймають це за торгівлю, комерцію – необхідно виправлятися. А нездатних змінитися служителів Церкви й справді варто «вигнати з храму», як свого часу Христос торговців.

Трапляється, що людина не може скласти визначеної пожертви навіть за свічку, подану записку тощо, а той, хто стоїть за свічним столом, відмовляє їй у найнеобхіднішому. У такому випадку потрібно звернутися до священника. Якщо ж і це не допоможе, то до єпископа. Думаю, у священнослужителів мирянин усе ж знайде розраду.

Власне, оте місце, де віряни беруть свічки, в цьому питанні на сьогодні є каменем спотикання, який викликає

звинувачення у торгівлі в церкві, у високих цінах, у грошолобстві й здирицтві. Цьому, як не дивно, сприяють деякі священники, які впровадили викликаний браком коштів так звану цінову політику в храмах. Таке розуміння поширюють і певні «прихожани», які думають, що церква – це супермаркет духовних потреб, де можна все придбати за гроші. Відповідно, їх турбує ціна, скажімо, за свічку, вони цікавляться, чому тут дорого, а де можна купити дешевше, й гадки не маючи про подяку Богові чи дорожочинний намір щиросердечно скласти пожертву.

Щоб вирішити цю проблему, багато хто мудро пропонує: все, що пов'язано з грошима, – винести за межі церкви. Хоч, звісно, далеко не кожна парафія може собі дозволити таку розкіш – мати окреме приміщення для церковної крамнички. Та й, зрештою, чи не стане воно замість місця пожертв справді звичайним магазином?

Безумовно, православним спільнотам, заради того, щоби позбавити мирян спокуси та й, зрештою, уникнути зайвої метушні, яка відволікає від молитви, – необхідно шукати можливість, аби всі потрібні речі віряни могли одержати поза храмом. Необхідним є й скасування такого явища як цінники. Хоча й вони існують радше як прохання про певний розмір пожертви і, напевно, принаймні за моєї пам'яті, ще не було випадку, щоб священник не звершив таїнства чи обряду людині, яка не має чим віддячити. Та найважливіше – навчати християн, коли і яка їхня жертва є справді люба Богові й чому саме такою вона конче необхідна його Церкві.

СВЯТИНІ ВОЛИНИ

ТІНІ ХРАМУ КОЛЬОРУ НЕБА

Луцька церква Воздвиження Чесного Хреста Господнього, переживши кілька руйнувань, сьогодні чекає на свою повну відбудову

Крони дерев, що обступають храм, ніби захищають його від суєти міста, не кожен перехожий його й помітить відразу. Хтось кивне на невиразні блакитні стіни: «О, це тут був планетарій». А ті височенні тополі – блаженний затишок для кожного, хто простує до церкви. Здається, навіть шум луцьких магістралей он там, відразу за огорожею, сюди не сягає. І ніби звідкілясь із підсвідомості, нав'язні пам'яттю предків, благословенням Божого місця, зринають тіні минулого церкви, якій не раз за багатовікову історію судилося бути доленосною для українського Православ'я на Волині...

«...За ваші добрі земні діла мир вам, спокій і спасіння в Царстві небеснім...»

...Страшна пожежа після нападу татар 1618 року знищила багато дерев'яних будівель у Луцьку. Згорів і міський шпиталь разом із церквою святого Лазаря, якими тільки-но почали опікуватися члени створеного 1617 року Луцького Хрестовоздвиженського братства.

Братства, ці громадсько-релігійні і культурно-освітні заклади, об'єднали в собі свідомих, вольових людей, які не тільки свої гроші й майно, але й час, сили а то й життя віддавали за справу збереження української культури, мови і віри. Досить згадати, що членами Луцького братства були митрополит Петро Могила, видатний громадський лідер Данило Братковський, фундатор Київського братства Галшка Гулевичівна, іконописець Йов Кондзелевич...

Після пожежі невтомні братчики, заручившись королівським дозволом, почали будуватися. З'явилися церква, шпиталь, монастир, школа. Кажуть, до прогресивної слов'яно-греко-латинської братської школи приїжджали вчителі з Львова, із Острога, і навіть з Києва.

Нову церкву будували більше 10 років. Проте кам'яній та набагато більшій за попередню, їй з Божої ласки судилося стати на роки не просто братським храмом, але й, як пише історик Петро Троневиц «центром із збереження духовної спадщини українського народу, об'єднавши у своїй громаді прихожан різних станів: князів, шляхту, духовенство, міщан...»

...2002 року відновлене Луцьке братство встановило біля Хрестовоздвиженського храму меморіальну дошку, де вказало перелік братчиків, які поховані у підземній крипті храму. На плиті – слова вдячності: «За ваші добрі земні діла мир вам, спокій і спасіння в Царстві небеснім...»

Вітри, вогні й зливи історії

Храм пережив тимчасове володіння уніатського духовенства (1774-1795, 1803-1833 роки), пожежу 1803 року, продаж з аукціону «на злом»... Лише заступництво київського генерал-губернатора Безака врятувало споруду. У вівтарі зробили капличку, яку брат-

чики освятили 1888 року. А 1890-го уже правили Літургію у відбудованій церкві і навіть приймали родину імператора Олександра III.

До кінця Другої світової війни Хрестовоздвиженський храм був осідком Української Автокефальної Православної Церкви. Й тоді Церква була осідком екзарха: луцький єпископ Полікарп (Сікорський) на певний час організував тут свою кафедру, оселившись в будівлях монастиря поряд.

Нова атеїстична влада з 1957 року забо-

відіграло новостворене Луцьке братство святого апостола Андрія Первозваного.

Очевидці кажуть, що з кожним новим Богослужінням до храму приходило все більше людей, і їх кількість інколи сягала навіть багатьох тисяч. Люди йшли молитися до першої УКРАЇНСЬКОЇ церкви. А пожертви на відновлений храм збирали по цілій області.

З того часу і на кілька наступних, найгарячіших у релігійному житті краю, років Хрестовоздвиженський храм став центром

ронили в храмі Богослужіння. До 1965 року, добудувавши до старовинного вівтаря прямокутне двоповерхове приміщення, храм переобладнали під планетарій. Відтоді у церковних стінах волинським школярам розповідали про астрономію.

На зламій епох

Вітер змін приніс невдовзі шквал національно-визвольних подій. Рада у справах релігій при Раді Міністрів СРСР 10 травня 1990 року зареєструвала у Луцьку релігійну громаду й передала їй «культову будівлю Свято-Хрестовоздвиженського храму». Сьогодні це вважається появою однієї з перших в Україні громад Української Автокефальної Православної Церкви. А уже 2 серпня, на свято Іллі, тут відслужили першу літургію. Важливу роль у відновленні храму Господнього

відродженого на Волині українського Православ'я. Тут утворилася кафедра керуючого Рівненсько-Луцькою єпархією УАПЦ єпископа Миколая (Гроха), а в листопаді 1990 року Божественну Літургію правив Патріарх Мстислав (Скрипник).

Якийсь час, «підігріті» полум'ям суперечливого міжконфесійного протистояння, не могли лучачи поділити старий, величний храм. То хотіли тут зробити церкву «тільки для патріотів», то не могли дійти згоди, яке православ'я «більш українське» – Автокефальної Церкви чи Київського Патріархату?.. Стихло у 1994 році.

До основ

Якраз тоді до храму прийшов молодий священник Іван Семенюк, який на парафії працює й дотепер.

– Ми почали трохи міняти облаштування храму, – пригадує сьогодні отець Іван. – Зняли горизонтальну перегородку, таким чином зробивши з 2 поверхів один, пробили вікна, зробили ремонт. Правда, робили той ремонт мірою наших можливостей і прав. Адже то є пам'ятка архітектури, і щоб міняти планування, потрібно було мати спеціальний дозвіл.

Священик розповідає, що з весни наступного року може початися масштабна перебудова храму – фактичне його відновлення по старих фундаментах. Історія свідчить, що плани відбудови церкви «в повному об'ємі і в давніх формах» існували ще у XIX столітті. Проте на заваді завжди були дві речі: відсутність ґрунтовних досліджень церковних фундаментів (як і відтворення реального вигляду храму), а також банальна нестача коштів.

Проте, очевидно, «крига скресла». «Держава уже виділила немалу суму грошей для дослідження цих фундаментів», – каже отець Іван.

До слова, директор Луцького державного історико-культурного заповідника «Старий Луцьк» Тарас Рабан більш скептично налаштований до такої думки. Кажеться, гроші давно обіцяють дати, і проект відбудови майже готовий, проте чи дійде до справи – невідомо.

А поки храм живе тихим, розміреним життям. Парафіяни (серед яких постійних – кілька сотень) разом зі священником фарбують стіни. Кажуть, «недоцільно робити розписи, якщо буде перебудова, бо тоді усе, збудоване у 1960-х роках, розберуть». Готуються до престольного свята.

А ще плекають надію, що колись, разом із братчиками, зроблять справжній підземний крипт, де поховані видатні предки (поки що від часу будівництва планетарію, ті поховання невпорядковані). Кажуть, варті найвищої подяки люди, що з Божою поміччю подарували нам такий кам'яний форпост віри й символ незнищенності Православ'я – Луцький храм Здвиження Чесного Хреста Господнього.

Юрій РИЧУК, фото Сергія ДУБИНКИ

ВІТАННЯ

Храмові свята:

церкви Різдва Пресвятої Богородиці в Рожищі (настоятель – протоієрей Василь Шняк); в с. Білашів Ковельського районного благочиння (настоятель – священник Василь Фурман); в с. Білин Ковельського районного благочиння (настоятель – протоієрей Микола Коновалов); в с. Воронів Луцького районного благочиння (настоятель – протоієрей Іван Левковець); в с. Грушів Іваничівського благочиння (настоятель – священник Микола Хавура); в с. Дідичі Ківерцівського благочиння (настоятель – протоієрей Петро Ступінь); в с. Кричевичі Ковельського районного благочиння (настоятель – протоієрей Ігор Циб); в с. Новий Загорів Локачинського благочиння (настоятель – священник Володимир Новицький); в с. Новосілки Турійського благочиння (настоятель – священник Микола Щомак); в с. Озютичі Локачинського благочиння (настоятель – священник Володимир Галайда); в с. Полонка Луцького районного благочиння (настоятель – протоієрей Василь Янчук); в с. Пустомити Горохівського благочиння (настоятель – священник Стефан Трефлер); в с. Руда Турійського благочиння (настоятель – протоієрей Борис Гідзінський); в с. Ружин Турійського благочиння (настоятель – священник Олег Грималюк); в с. Хобултова Володимир-Волинського благочиння (настоятель – священник Юрій Зінчук);

церква св. Феодосія Чернігівського в Луцьку (настоятель протоієрей Богдан Гринів);

церкви Воздвиження Хреста Господнього в Луцьку (настоятель – протоієрей Іван Семенюк); в Новолинську (настоятель – священник Віталій Голян); в с. Боратин Луцького районного благочиння (настоятель – священник Іван Пахолок); в с. Вільхівка Горохівського благочиння (настоятель – священник Василь Луцько); в с. Колона Іваничівського благочиння (настоятель – священник Віктор Кузьмич); в с. Коршів Луцького районного благочиння (настоятель – священник Володимир Лазар); в с. Нові Кошари Ковельського районного благочиння; в с. Покашів Ківерцівського благочиння (настоятель – священник

Євген Рудь); в с. Шельвів Локачинського благочиння (настоятель – священник Григорій Федорів);

церква мучениць Віри, Надії та Любові в с. Трубки Іваничівського благочиння (настоятель – священник Сергій Мельничук);

церква Зачаття св. Іоана Предтечі в с. Тишківці Новолинського благочиння (настоятель – священник Михайло Лагуняк);

церкви св. Іоана Богослова в с. Будище Ковельського районного благочиння (настоятель – священник Іван Оринчак); в с. Губин Горохівського благочиння (настоятель – священник Андрій Шах); в с. Завидів Іваничівського благочиння (настоятель – священник Володимир Лапінський); в с. Зоря Володимир-Волинського благочиння (настоятель – священник Володимир Шевчук); в с. Невір Любешівського благочиння (настоятель – священник Микола Кирилук); в с. Озерне Ковельського районного благочиння (настоятель – протоієрей Дмитро Андрухів); в с. Сильне Ківерцівського благочиння (настоятель – священник Петро Герасимчук); в с. Соснина Іваничівського благочиння (настоятель – священник Володимир Конопко); в с. Старосілля Іваничівського благочиння (настоятель – протоієрей Михайло Мороз); в с. Старостав Горохівського благочиння (настоятель – священник Ярослав Музичук); в с. Стеблі Ковельського районного благочиння (настоятель – священник Микола Гловацький); в с. Сьомаки Луцького районного благочиння (настоятель – протоієрей Анатолій Ліпчик); в с. Уляники Рожищенського благочиння (настоятель – священник Мирон Цюпа);

церкви Покрови Пресвятої Богородиці в Іваничах (настоятель – протоієрей Андрій Мельничук); в Ківерцях (настоятель – протоієрей Олег Ткачусь); в Новолинську (настоятель – протоієрей Володимир Богдадук); в с. Журавлине Старовижівського благочиння (настоятель – священник Богдан Войдович); в с. Зелене Ковельського районного благочиння (настоятель – священник Віктор Марчишак);

в с. Крупа Луцького районного благочиння (настоятель – священник Роман Нестер); в с. Лаврів Луцького районного благочиння (настоятель – священник Роман Микитюк); в с. Маяки Луцького районного благочиння (настоятель – протоієрей Михайло Бучак); в с. Мияновичі Турійського благочиння (настоятель – священник Володимир Пиріг); в с. Овадно Володимир-Волинського благочиння (настоятель – священник Андрій Манькут); в с. П'ятидні Володимир-Волинського благочиння (настоятель – протоієрей Микола Гінайло); в с. Перемиль Горохівського благочиння (настоятель – священник Михайло Мацюк); в с. Поворськ Ковельського районного благочиння (настоятель – священник Дмитро Андрухів); в с. Почапи Любешівського благочиння; в с. Привітне Локачинського благочиння (настоятель – священник Максим Чінка); в с. Фалемичі Володимир-Волинського благочиння (настоятель – священник Микола Гнідець); в с. Хорохорин Луцького районного благочиння (настоятель – священник Віктор Ліпчик).

Висвяти:

диякон Орест Кос 17 липня рукоположений на священника;

іподиякон Борис Наумчук 17 липня рукоположений на диякона.

Нагороди:

священник Михайло Цвинкилевич (настоятель храму св. Димитрія Солунського в с. Самійличі Шацького благочиння) 21 липня нагороджений камілавою;

священник Іван Гіжицький 21 серпня піднесений до сану протоієрея.

Ювілеї:

протоієрею Богданові Гриніву (настоятелю храму св. Феодосія Чернігівського в Луцьку) 17 жовтня – 50 років;

священнику Євгенові Рудю (настоятелю храму Воздвиження Хреста Господнього в с. Покашів Ківерцівського благочиння) 29 вересня – 25 років.

Владика Михаїл, управління єпархії та редакція часопису щиросердечно вітають церковні громади з храмовими святами, а священників – з вагомими життєвими подіями!

ОГОЛОШЕННЯ

22 вересня громада св. Феодосія Чернігівського, що в Луцьку, відзначає престольне свято свого храму. Управління єпархії, настоятель храму протоієрей Богдан Гринів і парафіяльна спільнота запрошують усіх взяти участь у нинішній Богослужбінській святкуванні.

17 вересня, в суботу, храмова ікона з частинкою мощей святих прибуває до кафедрального собору Святої Трійці, де її зустрічатимуть у часі Всенічної, початок о 18.00. **18 вересня**, в неділю, о 18.00 – акафіст св. Феодосію за участю усіх священнослужителів Луцьку у Свято-Троїцькому соборі.

21 вересня, в середу, напередодні престольного свята, в Феодосіївській церкві – Всенічна з чуванням: молебні, акафісти, проповіді, духовні пісні (початок о 18.00). **22 вересня**, в четвер, у день свята: 8.30 – початок хресного ходу із іконою святих Феодосія від кафедрального собору до Свято-Феодосіївського храму; 10.00 – архієрейська Служба Божа в Свято-Феодосіївському храмі.

27 вересня у громади Воздвиження Хреста Господнього, що в Луцьку, – престольне свято. Настоятель храму протоієрей Іван Семенюк і вся парафія запрошують усіх розділити радість величного святкування.

О 10.00 розпочнеться водосвятний молебен, а об 11.00 – архієрейська Божественна Літургія.

24 вересня – паломництво до святинь Києва: **Печерська лавра – Введенський монастир – Видубицький монастир – Іонівський монастир – Михайлівський Золотоверхий монастир – Володимирський собор (Патріарша Служба).**

Зголошуватися до 22 вересня. Виїзд 23 вересня о 23.00 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – 24 вересня о 23.30. Вартість – 65 грн.

27 вересня – паломництво до **Маняви (Івано-Франківська обл.)** з нагоди відпустового свята: **Скит – Джерело «Сльоза Божої Матері» – Водоспад Святого Духа (X ст.)**. Зголошуватися до 25 вересня. Виїзд 26 вересня о 23.00 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – 27 вересня о 23.00. Вартість – 55 грн.

29 вересня – паломництво до **Миколаївського монастиря в Жидичині** (Ківерцівський р-н). Зголошуватися до 24 вересня. Виїзд о 18.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 21.00. Вартість – 3 грн.

30 вересня – 8 жовтня – паломництво до монастирів Росії: **Оптина пустинь – Шамордино – Серпухово – Москва – Софрино – Тройце-Сергієва лавра – Девеєво – Скит Серафима Саровського**. Зголошуватися до 25 вересня. Виїзд 30 вересня о 18.00 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – 8 жовтня о 18.00. З собою мати внутрішній паспорт із пропискою (діти – зі свідоцтвом про народження). Вартість – 350 грн.

15 жовтня – паломництво до почаївських святинь: **Почаївська лавра – лаврський скит – монаше кладовище – джерело праведної Анни**. Зголошуватися до 14 жовтня. Виїзд о 6.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 19.00. Вартість – 20 грн.

У всі поїздки необхідно мати з собою посуд для води й одяг для занурення у воду. Докладніша інформація та реєстрація – за тел. (03322) 5-42-50.

ОФІЦІОЗ

Священникові Андрію Голубу дано благословення духовно опікуватися громадою свв. Петра й Павла в с. Берегове Рожищенського благочиння (указ № 91 від 21 липня 2005 р.).

Священника Ростислава Дідуха звільнено від обов'язків настоятеля храму св. Петра й Павла в Ковелі (указ № 93 від 11 серпня 2005 р.).

Протоієрея Михайла Макаруху призначено настоятелем храму св. Петра й Павла в Ковелі (указ № 94 від 11 серпня 2005 р.).

Священника Володимира Кущика звільнено від обов'язків настоятеля храму св. архістратига Михаїла в Любомлі (указ № 96 від 15 серпня 2005 р.) й призначено настоятелем храмів св. архістратига Михаїла в с. Кругель і Воздвиження Хреста Господнього в с. Нові Кошари Ковельського районного благочиння (указ № 97 від 15 серпня 2005 р.).

Священника Віктора Возняка звільнено від обов'язків настоятеля храмів св. архістратига Михаїла в с. Кругель і Воздвиження Хреста Господнього в с. Нові Кошари Ковельського районного благочиння (указ № 98 від 15 серпня 2005 р.) й призначено настоятелем храму св. архістратига Михаїла в Любомлі (указ № 99 від 15 серпня 2005 р.).

Протоієрея Анатолія Александрюка призначено Старовижівським благочинним (указ № 101 від 23 серпня 2005 р.).

Протоієрея Івана Бониса призначено Любомльським благочинним (указ № 102 від 23 серпня 2005 р.).

Священника Володимира Кущика звільнено від обов'язків настоятеля храмів св. архістратига Михаїла в с. Кругель і Воздвиження Хреста Господнього в с. Нові Кошари Ковельського районного благочиння (указ № 102 від 26 серпня 2005 р.) й призначено другим священником храму св. Димитрія Солунського в Ковелі (указ № 103 від 26 серпня 2005 р.).

У зв'язку з низьким рівнем виконання церковного співу на більшості парафій єпархії, порушенням церковного уставу на Богослужінні, помилками під час архієрейського Богослужіння дано благословення єпископа: 1) до 30 вересня 2005 р. **всім благочинним** подати відомості щодо віку, світської і духовної освіти регентів і дяків-псаломників на кожній підлеглій їм парафії; 2) регентів і дяків-псаломників, які не мають відповідної музичної і дяківсько-регентської освіти, направити на навчання в регентський клас Волинської духовної семінарії на стаціонарну або заочну форми навчання; 3) у разі неспроможності абітурієнта оплатити навчання своїм коштом, зобов'язати священника повністю або частково оплатити з церковної каси. У такому випадку абітурієнт після закінчення навчання буде зобов'язаний відпрацювати на парафії термін, узгоджений із священником, який направляє на навчання.

Протоієрея Юрія Косаревича звільнено від обов'язків настоятеля каплиці св. Пантелеймона Волинської обласної клінічної лікарні й зараховано поза штат єпархії (указ № 107 від 2 вересня 2005 р.).

Священника Назара Бабія призначено настоятелем каплиці св. Пантелеймона Волинської обласної клінічної лікарні (указ № 108 від 5 вересня 2005 р.).

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях! Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку!

БОЛИНСЬКІ
ЄПАРХІАЛЬНІ
ВІДОМОСТІ

Свідоцтво про державну реєстрацію:

ВЛ №219 від 03.08.2004 р.

Віддруковано у МП «Зоря».

м. Луцьк, пр-т Волі, 2, тел.: 8 (03322) 46038

Наклад: 4500. Ціна договірна.

Зам. № 722 від 15.09.2005 р.

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

часопис Волинської єпархії

Київського Патріархату

Передплатний індекс: 91241

Засновник і видавець:

Управління Волинської єпархії Української

Православної Церкви Київського Патріархату.

Адреса редакції: 43025, м. Луцьк,

Градний узвіз, 1. Тел./факс: (0332) 72182

pres-sluzhba@ukr.net

Головний редактор Андрій ГНАТЮК

Редакційна колегія:

Прот. Віталій СОБКО (заступник головного редактора), **свщ. Андрій РОТЧЕНКОВ** (редактор дитячої сторінки), **Ірина ДАЦЮК** (художній редактор), **Віктор ГРЕБЕНЮК** (літературний редактор), **Михайло ТРОЦЮК** (верстка, ТЗОВ «ІНЦІАЛ»), **Галина МЕЛЬНИК** (набір).

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього є обов'язковим. Редакція не завжди поділяє позиції авторів публікацій, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.